

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

VARANGER KRAFTNETT AS
Nyborgveien 70
9800 VADSØ

Vår dato: 08.12.2020
Vår ref.: 202003073-8
Arkiv: 623
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Urd Sira
urds@nve.no

Vedtak om Varanger Kraftnett AS sin beregning av gebyr for manuell avlesning

Reguleringsmyndigheten for energi (RME¹) fatter vedtak om at Varanger Kraftnett AS (heretter VKN) har beregnet gebyret for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6² og må korrigere dette.

VKN har ikke overholdt informasjonsplikten etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5.

Vi er bedt om å vurdere uenigheten om gebyr for manuell avlesning som skagerak har fastsatt. Vår vurdering er forhåndsvarslet i brev av 6. november 2020.

1. Vedtak om retting

Gebyret for manuell avlesning som VKN har fastsatt er beregnet i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. VKN må korrigere beregningen slik at gebyret ikke inkluderer aktiviteter som det ikke er tillatt å kreve gebyr for.

VKN har ikke overholdt informasjonsplikten etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 annet ledd. VKN må utarbeide tilstrekkelig informasjon til sine kunder om hvordan gebyret er beregnet. Informasjonen skal distribueres til de kundene som har bedt om dette så snart som mulig.

¹ RME er fra 1. november 2019 utpekt av OED som reguleringsmyndighet i medhold av energiloven § 2-3. RME er fortsatt en del av NVE, og skal utføre oppgavene som uavhengig reguleringsmyndighet. Der hvor vi tidligere har vist til NVE som mottaker eller avsender av dokumenter, blir det nå vist til RME. Den praktiske betydningen for dere er at en eventuell klage på vedtak fra RME vil bli behandlet av Energiklagenemnda.

² Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften)

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

VKN må sende RME dokumentasjon på ny beregning av gebyret og kopi av nytt informasjonsunderlag til kundene sine innen 15. januar 2021.

2. Nettselskapenes adgang til kontrollavlesning og til å fastsette gebyr for manuell avlesning

Nettselskapene har adgang til kontrollavlesning og til å kreve gebyr for manuell avlesning av AMS-målere uten aktiv kommunikasjonsenhet. Dette følger av avregningsforskriften³ og forskrift om kontroll av nettvirksomhet⁴. RME har fattet vedtak om nettselskapenes adgang til kontrollavlesning og til å fastsette gebyr for manuell avlesning i flere [tidligere saker](#). Disse er stadfestet av Olje- og energidepartementet og kan leses på [våre nettsider](#).

2.1. Regelverket gir adgang til å gjennomføre kontrollavlesning hos kunden.

Det følger av avregningsforskriften § 3-3 annet ledd at ethvert målepunkt skal avleses minimum en gang i kalenderåret. Med innføring av AMS-målere med kommunikasjonsenhet, får nettselskapene kontinuerlig oversendt måldata gjennom kommunikasjonsenheten. Dette innebærer at AMS-måleren oppfyller nettselskapets plikt etter avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd.

Nettselskapene har fram til nå som regel stipulert målerstanden til kunder som ikke har registrert måleverdier. Et av formålene med installering av AMS er å få en så korrekt og effektiv avregning av kundenes strømforbruk som mulig. Manuell innhenting av målerstanden er derfor ikke lenger nødvendig etter innføring av AMS, ettersom måleren automatisk sender måleverdier. Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre at avregningen av strømmålere uten kommunikasjonsdel blir korrekt. Nettselskapet kan i denne sammenheng beslutte at det er behov for å reise ut til kunder og lese av måleverdier.⁵

2.2. Regelverket gir adgang til å kreve gebyr for manuell avlesning

Nettselskapet har tilbudt sine kunder et system for avlesning og oversendelse av måleverdier til nettselskapet ved bruk av AMS-målerens kommunikasjonsenhet. Kunder som har fått fritak av helsemessige årsaker, og andre som nekter å få AMS-måler installert, velger å ikke benytte seg av det systemet nettselskapet tilbyr.

Det å håndtere og kontrollere manuelt avleste data innebærer ekstra kostnader for nettselskapene. Kostnaden ved manuell avlesning av måleren er en direkte konsekvens av at kunden ikke ønsker en AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 tillater at nettselskapene fastsetter tariffer for særskilte tjenester hos kunden. RME legger til grunn at manuell avlesning er en «særskilt tjeneste» som nettselskapet kan fastsette en tariff for. Tariffer er definert som alle priser og annen økonomisk

³ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester, og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (avregningsforskriften)

⁴ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer.

⁵ Se RMEs vurdering i [vedtak med referanse 201902069-5](#), som ble stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) i [brev av 30. juni 2020](#)

godtgjørelse som nettselskapet fastsetter for tilknytning og bruk av elektriske nettanlegg.⁶ Måleravlesing inngår som en del av tilknytning og bruk av nettet.⁷

2.3. Gebyret gjelder for alle som har fått tilbud om AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet

Alle kunder som har valgt å ikke benytte seg av det avlesingssystemet som nettselskapet tilbyr, krever den samme særskilte tjenesten fra nettselskapet, uavhengig av årsaken til at kunden ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Nettselskapet kan derfor fastsette en slik tariff uavhengig av om kunden har fått fritak fra installering av AMS etter avregningsforskriften § 4-1 bokstav b, eller av annen grunn nekter å installere AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

2.4. Beregning av gebyret

Det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 at tariffen for særskilte tjenester ikke skal omfatte mer enn kostnaden forbundet med tjenesten. Kostnader som danner grunnlag for et avlesingsgebyr kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesing, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesing.

2.4.1. Gebyret skal være likt for alle kunder

Når nettselskapet krever et slikt gebyr, skal gebyret være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Dette følger av de generelle prinsippene for utforming av tariffen. Nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal dermed fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg. *Kundene som ilegges gebyret betaler altså en gjennomsnittskostnad per målepunkt.*

Prinsippet om at gebyret skal være likt for alle, innebærer ikke at alle nettselskaper skal legge til grunn lik kostnad for manuell avlesing. Kostnadene ved manuell avlesing kan variere mellom nettselskaper, som følge av at ulike nettselskaper har ulike tekniske løsninger for manuell avlesing og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesing.

2.4.2. Gebyret gjelder per målepunkt

Dagens regler for måling og avregning og reglene om avanserte måle- og styringssystemer (AMS), tar utgangspunkt i målepunkt, ikke i det enkelte kundeforhold. Dersom én kunde har flere målere, kan nettselskapet derfor kreve gebyr per måler. Merk at dette ikke er til hinder for at nettselskapet velger å redusere gebyret i tilfeller der målerne kunden har er på samme adresse.

2.4.3. Kontrollavlesning

Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesing av målepunkt der AMS-måler ikke er installert eller kommunikasjonsenheten er deaktivert eller fjernet. Vi ser at flere nettselskaper har beregnet gebyret med utgangspunkt i en årlig, stedlig kontrollavlesing i alle målepunkt uten AMS. Nettselskapene kan beregne gebyret med det kriteriet, men det forutsetter at de også reiser ut for å gjennomføre stedlig kontroll av disse. Dersom nettselskapet har planlagt å utføre

⁶ Jf. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 1-3

⁷ Se RMEs vurdering i [vedtak med referanse 201902069-5](#), som ble stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) i [brev av 30. juni 2020](#)

stedlig kontrollavlesning av bare en andel av disse målepunktene, må beregningen av gebyret reflektere dette. Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten.

2.4.4. Faste kostnader knyttet til IT-drift og systemkostnader

Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere kan ikke dekkes gjennom avlesingsgebyret. Slike kostnader inngår som en del av nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar, og skal derfor dekkes gjennom den ordinære nettleien. [Vi viser her til tidligere vedtak vi har fattet om gebyret for manuell avlesning.](#)

2.4.5. Timepris

Vi har sett stor variasjon i timeprisen nettselskap har lagt til grunn for beregningen av gebyret. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 sier at «tariffen skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten». RME vurderer at det bare er de direkte henførbare kostnadene som kan inkluderes. Dette gjelder også beregningen av timeprisen. I tidligere vedtak⁸ har RME vurdert at nettselskap ikke har adgang til å benytte påslag for indirekte kostnader i timeprisen for beregning av anleggsbidrag. RME vurderer at dette også vil gjelde for beregningen av gebyret for manuell avlesning. Dette betyr at timeprisen ikke kan inkludere påslag for faste kostnader, men skal være basert på marginalkostnad. Indirekte kostnader knyttet til eiendom, IKT, regnskap, lønn, kommunikasjon, HR/HMS etc. ikke kan medregnes. Heller ikke andre kostnader som telefoni, kurs, arbeidstøy og kontingenter kan medregnes.

2.4.6. Km-godtgjørelse

Kjøregodtgjørelse skal dekke kostnader knyttet til bruk av privat bil i jobb. Dersom nettselskapet har ekstra kostnader for kjøring i forbindelse med kontrollavlesning, skal disse fremgå av beregningen av gebyret. Statens satser for 2020 er 4,03 kr/km hvorav 3,5 kr/km er skattefritt⁹. Denne satsen dekker drivstoff, slitasje, verditap, andre driftskostnader, bompenger, forsikring og årsavgift. Dersom nettselskapet har inkludert utgifter knyttet til kjøring i beregningen av gebyret, skal statens satser for km-godtgjørelse legges til grunn for beregningen.

2.5. Fakturering av gebyret for manuell avlesning

Gebyret for manuell avlesning er en tariff for å håndtere og kontrollere manuelt avleste data. Ifølge definisjonen av netjtjenester i avregningsforskriften § 1-3 punkt 2 faller tariffing inn under netjtjenester. Videre følger det av avregningsforskriften §7-1a andre ledd at nettselskapene ikke kan forskuddsfakturere netjtjenester til forbrukere. Dette betyr at nettselskapene ikke kan forskuddsfakturere gebyret, men må fakturere denne tariffen etterskuddsvis. Tariffen kan kreves inn på hver faktura eller sjeldnere, men minst hver tredje måned, jf. avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.

2.6. Nettselskap kan ta gebyr for å deaktivere kommunikasjonsenheten etter at måleren er installert

RME har tidligere fattet vedtak¹⁰ om at nettselskapet kan ta gebyr for å deaktivere kommunikasjonsenheten etter at måleren er installert. Der AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet

⁸ [Vedtak i uenighet om anleggsbidrag \(Ref: 201804895-9\). Vedtaket ble stadfestet av Olje- og energidepartementet 5. mars 2020 \(Ref: 19/1815\)](#)

⁹ <https://www.skatteetaten.no/satser/bilgodtgjorelse-kilometergodtgjorelse/>

¹⁰ [Vedtak om at Troms Kraft Nett ikke har anledning til å fastsette høyere fastledd for kunder som ikke har aktiv kommunikasjonsenhet i AMS-måleren \(Ref: 201802587-6\)](#)

allerede har blitt installert, og kunden på et senere tidspunkt får et fritak slik at kommunikasjonsenheten skal deaktiveres eller fjernes, kan dette anes som en særskilt tjeneste nettselskapet kan fastsette et gebyr for etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. Et eventuelt gebyr for deaktivering av kommunikasjonsenheten er generelt og gjelder for hele nettområdet. Aktivering av kommunikasjonsenheten i AMS-måler er derimot å anse som en tjeneste som nettselskapet ikke kan ta gebyr for, jf. måle- og avregningsforskriften § 8-3. Denne kostnaden skal dekkes gjennom den ordinære nettleien.

2.7. Nettselskapene skal gi kundene informasjon om hvordan gebyret er beregnet

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 sier at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffer innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømavlesning. Nettselskapet skal dermed gi kunder som ber om dette, informasjon om hvordan gebyret er beregnet. Slik informasjon omfatter:

- Oversikt over hvilke aktiviteter nettselskapet gjennomfører i forbindelse med manuell avlesing for kunder som ikke har AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.
- Oversikt over kostnadene forbundet med de ulike aktivitetene, samt redegjørelse for hvordan nettselskapet har beregnet kostnadene de ulike aktivitetene medfører.

3. RMEs vurdering

VKN har i brev og e-post av 23. mars 2020, 19. mai 2020 og 03. november 2020 gjort rede for hva som ligger til grunn for beregningen av gebyret for manuell avlesning. De har også redegjort for hvilken informasjon kundene har fått om gebyret. VKN har kommentert varsel om vedtak i e-post av 13. november 2020.

I VKN sin uttalelse til varselet, ber de RME om en henvisning til forskriftens paragraf der det er regulert tydelig hvordan gebyret skal beregnes og hva som skal inngå. Hjemmelen for å kunne kreve gebyr for manuell avlesning er § 17-6. RMEs tolkning av bestemmelsen kommer frem i punkt 2.4 over. På bakgrunn av dette vurderer RME om gebyret som er fastsatt «reflekterer kostnadene forbundet med tjenesten».

3.1. Beregning av gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten kommunikasjonsenhet.

Gebyret som VKN har fastsatt, omfatter løpende kostnader knyttet til håndtering og administrasjon av måleverdier som ikke er fjernavleste. Gebyret omfatter også utgifter i forbindelse med årlig, stedlig kontroll av strømmålere uten aktiv kommunikasjonsenhet. Dette er direkte kostnader som nettselskapet kan ha med i beregningen av gebyret, jf. punkt 2.4 over.

Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten. I beregningen som vi mottok i brev av 23.03.20 kommer det frem at VKN har lagt til grunn to timepriser. De har lagt til grunn en intern timepris på kr 600 for arbeid med løpende administrative oppgaver. VKN har videre informert om at de benytter både interne og eksterne montører, og i beregningsgrunnlaget har de lagt til grunn en timepris på kr 850 for montører.

VKN skriver at de har beregnet en timepris for montører på kr 850. Dette er det VKN betaler for eksterne montører som skal utføre stedlig kontroll hos kunder med strømmåler uten

kommunikasjonsenhet. VKN har anledning til å benytte eksterne montører for å utføre stedlige kontroller. I korrespondansen med VKN kommer det imidlertid frem at de kun i noen tilfeller vil benytte eksterne montører, men at de hittil bare har benyttet interne montører. VKN skriver at intern timepris for montører er kr 650. VKN har dermed lagt til grunn en høyere timepris i arbeidet med stedlig kontrollavlesning, enn det de faktisk har. RMEs vurdering er derfor at VKN har lagt til grunn en timepris som ikke reflekterer de faktiske kostnadene for montører.

Slik vi forstår informasjonen vi har fått fra VKN, har de brukt en «budsjettmessig timepris» for de interne timeprisene på kr 650 og kr 600. Disse prisene skal dekke lønnskostnader og andre sosiale kostnader. VKN skriver at timeprisen skal dekke alle kostnader som selskapet har med å ha en ansatt, og at dette inkluderer kontor, klær etc. RMEs vurdering er at timeprisen skal være basert på marginalkostnad. Dette betyr at timeprisen skal dekke lønnskostnader og sosiale kostnader, som arbeidsgiveravgift og pensjon. Kostnader for arbeidsklær og kontorer etc. er kostnader som det ikke er tillatt å inkludere i timeprisen, jf. punkt 2.4.5 over.

I kommentar til varsel om vedtak skriver VKN at de har vurdert at «vareklær og verktøy o.l.» skulle tas med i beregningen av gebyret slik at øvrige kunder ikke blir belastet av ekstra kostnader som nettselskapet blir påført. RMEs vurdering er at dersom «vareklær og verktøy o.l.» er direkte kostnader som kun er knyttet til arbeid med manuell avlesning, er dette en kostnad som kan tas med i beregningen av gebyret. Slike kostnader kan likevel ikke inkluderes i timeprisen, jf. punkt 2.4.5. Timeprisen er derfor beregnet i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6.

Dersom noen av disse kostnadene som VKN har lagt til grunn i timeprisen, kun benyttes direkte i tilknytning til arbeidet med manuell avlesning, må dette kunne dokumenteres. Slike kostnader må i så fall tas ut av timeprisen og fremgå av egen post i gebyrgrunnlaget slik at det er synlig for kunden. VKN har imidlertid ikke dokumentert at disse kostnadene er direkte forbundet med arbeid knyttet til manuell avlesning.

RME fatter på denne bakgrunn vedtak om at VKN har beregnet gebyret i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. Vi pålegger VKN å beregne et nytt grunnlag for gebyret som ikke inkluderer kostnader for aktiviteter som ikke er gjennomført og de må fjerne påslaget i timeprisen. Dersom den nye beregningen viser at gebyret er satt for høyt, har de tatt for mye betalt fra kundene sine. RME forutsetter at de retter opp dette, og at de tilbakebetaler det de har tatt for mye betalt.

3.2. Informasjon til kunder som har bedt om beregningsgrunnlaget.

RME har mottatt informasjon fra kunder som har bedt om beregningsgrunnlaget for gebyret som VKN har fastsatt. VKN har gitt oss informasjon som viser at deres kunder har fått informasjon om gebyrets størrelse. Vi kan imidlertid ikke se at VKN har gitt ut informasjon som synliggjør hvilke aktiviteter og kostnader VKN har i forbindelse med manuell avlesning til kunder som har bedt om dette. RMEs vurdering er derfor at VKN ikke har overholdt informasjonsplikten etter § 13-5 annet ledd, jf. punkt 2.7.

VKN må utarbeide tilstrekkelig informasjon til kundene om hvordan gebyret er beregnet og sende kopi av dette til RME. Informasjonen skal distribueres til de kundene som har bedt om dette så snart som mulig. VKN må også sørge for at kunder som på et senere tidspunkt etterspør dette, mottar tilstrekkelig informasjon om beregningsgrunnlaget.

4. Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Energiklagenemnda innen 3 uker. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Energiklagenemnda og sendes til RME. Vi foretrekker elektronisk

oversendelse til vår sentrale e-postadresse rme@nve.no. Se nærmere om krav til klagen i forvaltningsloven [kapittel VI](#).

Ta gjerne direkte kontakt med vår saksbehandler dersom dere har spørsmål.

5. Nettselskapet kan få tvangsmulkt dersom nettselskapet ikke retter

Dette brevet er også et varsel om tvangsmulkt. Hvis nettselskapet ikke følger vedtaket om retting innen fristen, vil vi vurdere å fastsette en tvangsmulkt¹¹, første ledd. Mulkten vil bli fastsatt skjønnsmessig og løpe helt til nettselskapet retter forholdene i vedtaket.

Dere kan uttale dere i spørsmålet om tvangsmulkt senest 15. januar 2021. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opp i de opplysningene vi har fått tidligere, er det viktig at vi får dette før fristen går ut. Hvis ikke vil vi behandle saken ut fra de opplysningene vi allerede har fått.

Med hilsen

Torfinn Jonassen
seksjonssjef

Urd Sira
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

¹¹ jf. energiloven § 10-3.